

ŞEYH MUHAMMED ŞERİF el-ARABKENDÎ (TANRIKULU)'NİN HAYATI

Şeyh Muhammed, 1911 yılında Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Arabkent (Bayındır) köyünde dünyaya geldi.

Babası Arabkent'te medfun bulunan Seyyid Yusuf'dur. O da Seyyit Muhammed'in oğludur. O da Seyyid Zinnun'un oğludur. O da Şeyh Muhammed'in oğludur. Şeyh Muhammed Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı Bağas köyünde medfundur. Kabri günümüzde belli olup halen ziyaret edilmektedir. Soyu, o yöre halkı arasında meşhur "Bubi" ye ulaşır. Bubi'nin seyyid¹ olduğu halk arasında yaygın olarak bilinmektedir. Babası, o daha çok küçük iken vefat etmiştir.

Annesi Rabia hatun Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Mirza bey (Mirzabega) köyünden Ş. Abdulkadir'in kızıdır. Şeyh Abdurrahman'ın kardeşidir. O da meşhur ve bilinen bir aileye mensuptur.

YETİŞMESİ

Küçük yaşlarda babasını kaybeden Şeyh Muhammed, annesinin himayesi altında, büyük abisi Hacı Mehdi ile birlikte zor şartlarda büyümüştür. Annesi, Muhammed'i okutmak için elinden gelen çabayı harcamıştır. Sadece kendi pak sütüyle büyütmüştür. Çocuğunun dışarıda ve özellikle düğün yemeği yemesine müsaade etmeyip abdestli iken pişirdiği yemekleri yedirerek büyütmüştür .

Bu çabalar sonucunda en güzel bir şekilde yetişmesinin nasip olması anlamında "fe enbetehü nebaten hasenen" sırrına mazhar olmuştur.

¹ Seyyid: Kişinin Peygamber Efendimizin soyundan olduğunu ifade etmek için halk arasında kullanılan tabirdir.

Çocukluğu ve gençliği ilim tahsil etmekle geçen Şeyh Muhammed aynı zamanda tasavvuf terbiyesi de almıştır.

İLİM TAHSİLİ VE HOCALARI

İlim tahsilini, çok sıkıntılı ve zor şartlar altında, değişik mekanlarda muhtelif zatlardan almıştır.

İlk tahsiline köyün imamı Molla Said'in yanında Kuran'ı Kerim okuyarak başlamıştır. Sonraları Şeyh Muhammed, komşu köyde bulunan Şeyh Yusuf'un yanında Molla Said'in kardeşi Molla Abdüsselam'ın gözetiminde tahsiline devam etmiştir. Bu iki kardeşin yanında, medreselerde okutulan küçük temel kitapları okumuştur. Bir süre Mardin'in Savur ilçesine bağlı Ahmedî köyüne gidip Şeyh Hamid'in torunlarından Şeyh Kemal'da tahsil görmüştür. İlim tahsiline Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Yuvacık köyünde Molla Tahir el-Yuvacığ'ının yanında devam etmiştir. Belli zaman sonra, çeşitli vesilelerle molla Tehir'den çok istifade ettiğini ve onu asıl hocası olarak kabul ettiğini ifade etmiştir.

Hocalarından birisi de Nurşin'li Şeyh Muhammed Diyauddin (Hazret)'in büyük halifelerinden Şeyh Mahmud Tileylunî (Karaköy'lü Şeyh Mahmud) dir. Onun yanında bir süre ilim tahsil etmiştir. Tahsiline Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Avênâ köyünde, onun yanında devam etmiştir.

Suriye'nin meşhur alimlerinden Şeyh Ahmed Haznevi'nin Amud'da ikamet eden halifesi Molla Abdullatif'in yanında da bir süre tahsil görmüştür. Orada öğrenimini sürdürürken, gözlerinden ve başından çok rahatsız olmuştur. Bu hastalık neticesinde gözleri okuyamaz hale gelen Şeyh Muhammed memleketine geri dönmek zorunda kalmıştır. Bu durum on seneden fazla devam etmiştir. Bu sürede ilim tahsilinden uzak kalmıştır. Bazı ilim dallarında usûlen okunması gereken önemli kitapların bir bölümünü okuyamamıştır.

Aradan geçen bu süreden sonra, birgün misafirliğine gelen bir derviş, gözleri için bir ilaç verip kullanmasını tavsiye etmiştir. Gece o ilacı

kullanınca çok şiddetli bir ağrı duyduğunu anlatan Şeyh Muhammed, bir ara “gözlerim hiç görmeyecek” hissine vardığını söylemiştir. Fakat ortalığın aydınlanmasıyla birlikte gözlerindeki rahatsızlığın iyiye doğru gittiğini fark eden Şeyh Muhammed, kullandığı ilacın bir benzerini Mardin’e ismarlamıştır. Böylece gözleri eski sağlığına kavuşmuştur.

Baş ağrısının ise değişik bir hikayesi vardır. Günün birinde köyüne gelen kervana mensub bir adam, kendi yörelerinde, bu hastalığa “nüzü” adı verildiğini ve bunu tedavi eden bir hocanın bulunduğunu söylemesi üzerine Şeyh Muhammed, etrafındakilerin ısrarı üzerine tedavi olmuş ve baş ağrısında farkedilir bir hafifleme hissetmiştir.

Harikulade zeka ve hafızası sayesinde ilim tahsiline on sene ara verdiği halde yarıda bıraktığı öğreniminde herhangi bir eksilme olmamıştır.

Medresede takip edilen metoda göre okuyamadığı kitapların mukaddimesini veya başından teberrüken bir-iki ders okuyup Şeyh Ahmed Haznevi’nin büyük oğlu Şeyh Masum’dan ilim icazeti almıştır.

Fevkalede bir zekaya sahip olmasının diğer bir nişanesi de hocalarının kendisinden istifade etmiş olduklarını çeşitli vesilelerle ifade etmeleridir. Hatta ilmî ıstılahların hocadan alınması gereğinden olmasaydı, hocadan okumaya ihtiyaç bile hissetmeyecekti.

TASAVVUFİ TERBİYESİ

Tasavvufî terbiyesini, o yörede meşhur olan Şeyh Kemal’in yanında almıştır. Ve şeyhin en çok sevdiği üç kişiden biri olmuştur. Bu müddet zarfında şeyhinden büyük bir teveccüh görmüştür. Böylece gençliği, ilim ve tasavvufla yoğrulmuştur. Yaşlıları, Şeyh Muhammed’in bazı geceleri sabahlara kadar zikirle geçirdiğini ifade etmişlerdir. Bundan dolayıdır ki salavat getirirken Peygamber Efendimiz (s.a.v)’i defalarca gördüğünü anlatmıştır.

Şeyh Kemal vefat edene kadar onunla birlikte olmuş ve kimseye intisab etmemiştir. Yalnız Şeyh Ahmed el-Haznevi'nin meşhur teveccühüne mazhar olduğu, kendisinden rivayet edilmiştir. İlim tahsili esnasında Şeyh Ahmed Haznevi'nin müridleriyle bir süre beraber olmuş, fakat ona intisab etmemiştir.

Arapkent'te imam iken, oralardan geçen bir kervan kendisine yanlarında bulunup da okuyamadıkları birkaç risaleden müteşekkil bir kitap vermişlerdi. Risaleler arasında bulunan Sıbğatullah'ın "el-Mineh" adlı risalesini okuyunca çok etkilenmiştir. Bundan dolayı Nakşibendi tarikatının Seyyid Sıbğatullah'tan gelen koluna çok sempati ve iştiyak duymuştur.

Bundan sonra, kendisine en yakın hissettiği, Nakşibendilerden Şeyh Ahmed Haznevi'nin büyük oğlu Şeyh Ma'sum'a intisab etmiştir. Şeyhine olan bağlılığından dolayı her türlü hizmeti yapmaktan geri durmamıştır. Hatta Şeyh Ma'sum'un yanında tasavvufi sülûkuna devam ederken, sıradan bir mürid olmayıp büyük bir alim olmasına rağmen, elleri şişip hiçbir şey tutamayacak hale gelinceye kadar çalışmıştır. Öyleki Şeyh Ma'sum'un Tilmaruflı köylüleri, Şeyh Muhammed'i tanımadıklarından kendi aralarında "ne güzel hizmetçi" keşke Şeyh efendi ona ücret verseydi de sürekli hizmet etseydi veya Şeyh efendinin darılmayacağını bilsek aramızda onun ücretini karşılayıp burada kalmasını sağlasaydık şeklinde fısıldaşıyorlardı. Şeyh Muhammed orada geçen bir anısını şöyle anlatmaktadır: " Birgün cami ve avlusunu temizledikten sonra, avluda beklerken, Şeyh Masum'un 'keşke burada birkaç ağaç olsaydı' sözünü duydum. Ağaç dikme zamanı olmadığı halde şeyhin işaretlerini birer emir olarak telakki ettiğim için, ağaçlardan birkaç dal kesip işaret ettiği yere ekdim. Çevremdeki insanlar benimle alay edip, diktiğim ağaçları söktüler."

Tasavvufi terbiyesini Şeyh Masum'un yanında mükemmel bir şekilde ve sülûk hususunda güzel örnek olacak şekilde tamamlayıp ondan halifelik almıştır.

Tarikat hayatı, üstadlarına çok bağlı, sofilerin hurafe ve şatahatlarından uzak bir üslubla devam etmiştir. Nakşibendi tarikatının her yönüyle şahânî bir tarikat olduğunu tesbit etmiştir.

İLME HİZMETİ

Çocukluğu ve gençliğinin büyük bir bölümü ilim tahsili ile geçmiştir. İlimde, üstün zekası ile emsalleriyle mukayese edilemeyecek bir üstünlük elde etmiştir. Daha önce belirttiğimiz gibi hastalığından dolayı ilim tahsiline uzun bir müddet ara vermiştir. Tahsil sırasında bile hastalığı dolayısıyla fazla cehd edememesine rağmen emsali az görülür bir ilmi üstünlük elde etmiştir.

Arapkent'e döndükten sonra sağlığı elverince ilim tedrisatına tekrar başlamıştır. Köy sakinleri su ihtiyaçlarını yağmurdan sonra sarnıçlarda biriken su ile karşılıyorlardı. Bununla beraber köylüler fakirlik ve yoksulluk içinde idiler. Bu zor şartlar içersinde elli-altmış talebeyi sürekli okutmuştur. Köylüler 10'a yakın öğrencinin ihtiyacını karşılarken Şeyh Muhammed geri kalan öğrencilerin tüm ihtiyacını karşılıyordu. Tüm gelirini talabelere harcıyordu. Hatta evinde de hiçbir şey kalmayınca köyünde bulunan, her türlü hizmetini yapan sırdaşı Hacı İbrahim'i çağırıp, hiç kimseye anlatmamasını da tenbih ettikten sonra, çok değerli cübbesini satıp, karşılığında da buğday almasını istemiştir. Bu şekilde satın alınan buğdayla öğrencilerin eğitimini sürdürmüştür. Şeyh Muhammed'in tedris hayatında buna benzer sayısız örnekler mevcuttur. İki hanımı da, öğrencilerin yemeğini ve ekmekleri pişirip ihtiyaçlarını karşılıyorlardı. Hatta su sıkıntısından dolayı Arapkent köyünden Mirzabey köyüne gitmek zorunda kalan Şeyh Muhammed ve öğrencileri orada da tahsil faaliyetini aksatmadan sürdürmüşlerdir.

Bu şekildeki zor şartlar altında birçok büyük alim yetiştirmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır: Molla Muhammed Emin Gercüşî, Molla Nuri Hanikî, Molla Muhammed Salih el-Ğursî, Molla Muhammed el-Ğursî, Molla Hıdır el-Gursî, Molla Rıdvan, Molla Nusrettin, Molla Celal Yıldız (halen

Mardin müftüsüdür), Molla Burhan, Molla Selahattin, Molla Hüsni, Molla Said, Molla Şerif Erođlu, Molla Hasan, Molla Ramazan, ve daha nice öğrencileri... Bu hocaların büyük çoğunluğu Şeyh Muhammed'in kendilerine gösterdiği yolda halen ilim tedrisatına devam etmektedirler.

Şeyh Muhammed'in tedris faaliyeti sağlık durumu elverinceye kadar devam etmiştir. Birçok hastalığa mübtela olunca bedenlen yorgun düşmüş ve tedris faaliyetini bırakmak zorunda kalmıştır.

İLMİ ÜSTÜNLÜĐÜ

İlimde büyük bir üstünlük sahibi idi. Hatta o yörenin alimleri, “alet ilminin tümü dünyadan kalkmış olsa Şeyh Muhammed onu tekrar icad eder.” demişlerdir. Onun zeki ve başarılı talebeleri diyorlar ki: “Herhangi bir ders verdiği kitabı ya kitabın müellifi seviyesinde veya daha üstün bir şekilde biliyordu.” Ders verirken “Ben kâle yekulû” ile uğraşmam. “Kale yekuluyu” anlatamam diyordu. Yani onun yanında okuyan talebenin ilmi seviyesinin olması gerekiyordu. İbare tercüme etmek yerine nüktelerin ortaya çıkarılması ve kitabın içinde geçen hilafların, alimlerin görüşlerinin tahlili, birini tercih diğerini tenkit ederek veya ikisini de reddedip kendi görüşünü ortaya koyarak ders işliyordu. Derslere hazırlanmadığı halde, çok seviyeli dersler veriyordu.

Eser yazmaya gelince; önceki alimler geleceğe çok şeyler bırakmışlardır. Yalnız “durum ve zaman müsait olmadığından dolayı yazma imkanı bulamadık” diye beyan ediyordu. Yalnız Keşkül'ün “el-kafıye” lafzı üzerindeki leğazını şerhetmiştir. Ve onun tarikat terbiyesiyle ilgili bazı sözlerini talebesi Molla Muhammed Salih el-Gursi, eş-Şezeratü'l-Muhammediye adı altında toplayıp derlemiştir. Ayrıca Nakşibendi tarikatının adabından küçük bir risale ve bazı tavsiyeler ve arapça kasideler yazmıştır.

VERA VE TAKVASI

Takvası ve Allah'tan korkması tarif edilemeyecek şekildedir. Öyleki bazı zamanlarda yemek yeme iştahı olmuyor, uykusuz kalıyordu. Hatta bazı sohbetlerinde “bizim sevgi, sevgi değildir, bizim korkumuz da korku değildir diyordu. Çünkü seven sevilenle buluşunca yemeği ve uykuyu unuttur. Allah'tan korkan kişinin de uykusu ve iştahı kaçar diyordu.

Bir gün Bismil'de bir müridin evinde büyük bir kalabalık ile irşad için misafir iken onu talebesi ve halifesi Molla Abdulhalim el-Hêşterekî dışarda bir arkadaşına seyda niçin milleti rahatsız ediyor diye söyler. İçerde bulunan seyda dışarı çıktığında onu çağırıp Abdulhalim diye seslenmiştir. Eskiden beri kalbimden, Allah için olmayan hiçbir hatıra geçmemiştir. Çok hastalıklı olduğundan dolayı bedeni çok zayıf olmasıyla beraber hiçbir zaman camide cemaatla namaz kılmayı terketmemiştir. Camiye giderken bir iki nefes alarak istirahat edip öyle giriyordu. Aynı şekilde teheccüt namazlarını da terk etmiyordu. Bir defasında hastalık çok ağır basmış olup kalkmamayı kalbin geçirmişti. Nefsine hitap ederek köyü düşman basarsa ne kadar düşmandan kaçacaksın, yarım saat kaçmayı içinden geçirmişti. Madem öyleyse niçin Allah'ın hoşlanmadığı şeylerden yarım saat kaçmayıp Allah'ın rızasına koşmayalım, demiştir. Şeyh Ma'sum Nurşinî: “Kime bakarsan onların kalbinde mal-mülk düşüncesi olduğunu görüyorum. Şeyh Muhammed'e baktığımda ise Allah'tan başka kalbinde hiçbir şey yoktur, demiştir. Bazen zikrin etkisinden ve Allah korkusundan dolayı yanıyordu. Küçük hanımı diyordu ki elbisesini yıkadığında kalbinin üstüne gelen bölümü yanıktı. Ona elbisene ne yaptın dediğimde, “bana karışma sen anlamazsın” diyordu.

FERASET VE HİKMETİ

Derin bir feraset ve hikmet sahibiydi. Müridlerine baktığında muvazzaf oldukları, evradları yapıp yapmadıklarını veya gevşek davrandıklarını simalarından anlıyordu. Bu durumları onların yakın arkadaşlarına anlatarak dolaylı olarak ikaz ediyordu. Şeyh Ma'sum, Nurşin'i ziyarete giderken hazır bulunan cemaata; "kalblerinizi kontrol edin. Şeyh Muhammed gelmiştir. O kalblerin casusudur" diye uyarıyordu. Onun hikmetli sözlerini öğrenmek isteyen varsa Şezeratı Muhammediye adlı risalesini okuyabilirler. Risalesinden birkaç örnek vermekle yeteneceğiz.

"Haram yeme ve kötü insanlarla oturup kalkma, kalbi ifsat eden şeylerin başında gelir.

"Fitne ve insanlar arasındaki geçimsizliğin nedeni kibir ve dünya sevgisidir."

"İnsanların irşadına kendini adayan, sürekli kendini kusurlu gördüğü halde irşad esnasında kendi kusurlarını görmeyen kimsedir."

İRŞAD HAYATI

Sağlık durumu tedrisata müsaade etmeyince tedrisatı bırakıp irşada başlamıştır. Halk tarafından büyük bir teveccüh gördü. Özellikle o yörede bulunan hocaların çoğu müridi olmuştur. Müridlerinin çoğu alim olduğundan dolayı bidat ve hurafelerden tarikatı muhafaza etmişlerdir. Bu sebepten çoğu insanların kalbini feth etmiştir.

Şeyh Muhammed büyük bir kabul görmüştü. Bu kabulü yaptırdığı bir cami inşaatı sırasında müşahade edilmiştir.

Batman'da bir cami yapmaya teşebbüs etti. Cami için hiç kimseden yardım talep etmedi. Ve yardım talep edilmesini yasakladı. Buna rağmen bu

büyük inşaat külliyesiyle beraber ilk kazmayı vurup tavana ulaşana kadar, halk, zengin-fakir demeden cami inşaatında çalışıp ve yardımda yarışarak 17 günde tavana kadar tamamlandı. Bu inşaat bu duruma gelene kadar, sadece 8 yevmiyelik işçi parası verilmiştir. Bu vesileyle tarihi bir olay gerçekleşmiştir.

Diğer bir örnek ise Bismil-Arabkent arasını bağlayan yolun 6-7 km'lik bölümün kazma, kürekle, onun talimatıyla 4 günde halk tarafından şose yol tamamlanmıştır.

Bu ve benzeri hizmetlerin yanında yörede kan davalarının ve arazi anlaşmazlıklarının bir çoğunun barışını sağlamıştır. Yörede barışmayan nice aileleri barıştırmıştır. Ve bu durum vefatına kadar devam etmiştir.

VEFATI

Hastalığından dolayı tedavi için Ankara'ya gitmişti. Fakat İbn Sina hastanesinde Çarşamba günü 1 Nisan 1987'de Hakk'ın rahmetine kavuştu.. Cenazesi Ankara'dan Arapkent'e getirildi ve on binlerce kişiden oluşan bir kalabalık tarafından defnedildi. O gün, cenaze hava limanından alınana kadar Diyarbakır'da trafik durmuştu. Yaşı 76' idi. Ama onu görenler hastalığından dolayı 80'den fazla sanıyorlardı. İki evli ve her iki hanımının da çocukları olmamıştı. Birisi dayısının kızı, Şeyh Abdurrahman Mirzabek'nin kızıdı, diğeri de Mir Osman Arabkendi'nin kızıdır.

Kendi dedelerinden Şeyhlik yapanı işitilmemiştir. Ancak Şeyh Muhammed'i Bagasî'nin türbesi ziyaret edilmektedir. Ancak şeyhlik yapıp yapmadığı hususunda kesin bir bilgi yoktur.

HALİFELERİ

12 Halifesi vardır.

1-Yeğeni Said Muhammed Naci, halen Arap kent köyünde ikamet etmektedir.

2-Molla Muhamed Emin'i Gercüşü, halen Batman'da ikamet etmektedir. Bir süre tedrisatla uğraştıktan sonra şartların müsait olmamasından dolayı tedrisata ara vermiştir.

3-Molla Bekir el-Hasbinasî, Halen Gaziantep'de ikamet etmektedir. İrşad faaliyetleri devam etmektedir.

4-Molla Abdulhalim el-Heşterikî, halen Batman'a bağlı Ancülün köyünde ikamet etmektedir.

5-Molla Nasruddin, halen Van'da ikamet edip hizmet ve irşatla meşguldür.

6-Molla Reşat, halen Batman'da ikamet etmektedir.

7-Molla Muhammed şu anda Mardin'in Kızıltepe ilçesinde ikamet etmektedir. İlmi hizmet ve tedrisatla meşguldür.

8-Molla Muhammed Salih el-Ğursi, halen Konya'da ikamet etmektedir. Bugüne kadar birçok öğrenci yetiştiren hoca efendi, halen çok sayıda öğrenciye islami ilimlerde ders vermektedir. Birçok eseri yayımlanan değerli hocanın, çeşitli konularda te'lif ve tahkik çalışmaları devam etmektedir. Yayımlanmış bazı eserleri: 1) Faslu'l-Hitab, arapça kaleme alınan bu eser "Sahabe Dönemi" adı altında türkçeye çevrilmiştir. 2)el-İcabe 3)es-Sünnetü'n-Nebeviyye hücciyeten ve tedvinen 4)el-Haşiye ala Nuhbeti'l-Fiker 5) Menhecü'l-Kasıd, bu eseri de Nebevi sünnet adıyla tercüme edilmiştir 5)el-Fikrü'l-İslami inda'l-İmam Veliyullah ed-Dehlevi, bu eser İmam Dehlevi'nin Yenilikçi Düşüncesi adı altında tercüme edilmiştir.

9-Molla Ahmed Halilî, halen Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Ömera köyünde imam olarak görevini sürdürmektedir.

10-Molla Sabri, Batman'ın Kozluk ilçesinde ikamet etmektedir. Yakın zaman kadar tedrisatla meşgul idi. Hastalığı nedeniyle bırakmak zorunda kaldı. Şu an yatalak haldedir.

11-Molla Rıdvan, halen Mardin'in Kızıltepe ilçesinin Selağ köyünde ilim tedrisatıyla meşguldür.

12-Molla İbrahim Kerhi, Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Üçtepe köyünde ikamet etmektedir.

Alim ve muttaki olan bu insanlardan Allah razı olsun. Allah'ı Teala hepsine sağlıklı ve bereketli bir hayat ve uzun ömürler versin.

KERAMETLERİNDEN BİR ÖRNEK

Şeyh Muhammed, kasım aylarının soğuk günlerinden birinde, hac yolculuğu sırasında, Kızıltepe'de halifesi Molla Salih'in babası Molla Ahmed el-Ğursi'nin evine misafir olmuştu. Evi o sıralarda satın aldığından, sobayı henüz kuramayan Molla Ahmed, Şeyh Efendi evine misafir olduktan sonra sobayı kurar. Şeyh Muhammed misafir kaldığı müddet içinde soba gayet güzel bir şekilde tutuşur ve yanar. Şeyh Efendi ayrıldıktan sonra ortalığı duman kaplar soba yanmaz. Hayrete düşen Molla Ahmed, oğlu Beşir'e dama çıkıp bacaya bakmasını ister. Dama çıkan Beşir, henüz yeni olan evin baca deliğinin açılmadığını görünce hayret içersinde durumu babasına anlatır. Baba, çocuklar ve misafirler olaya bizzat tanık olmak için dama çıktıklarında aynı manzarayla karşılaşır ve tamamen kapalı olan bacayı açarlar. Molla Ahmed sobanın, Şeyh Muhammed'in himmetiyle yandığını anlar ve bunu defalarca anlatır. **Molla Salih Efendi, bizzat kendisinin dama çıkıp baca deliğinin üzerinde bir karış toprak bulunduğunu ve toprağın altında ayrıca teneke ile kapatıldığına bizzat şahit olduğunu ifade etmiştir.**

ŞEFKAT VE CÖMERTLİĞİ

İnsanlara, hatta hayvanlara karşı son derece şefkatli idi.

Yanına gelen misafirlerin durumunu sorar, fakir bildiği insanlara imkanları ölçüsünde yardım ederdi. Gelen-giden misafirleri için bizzat minübüs şoförleri ile pazarlık yapardı. Fazla ücret aldıklarında, onu tekrar alıp

memnun olmadığını ifade ediyordu. Fakirlerin ve özellikle öğrencilerin yol parasını kendisi veriyordu. Gelecek misafirlerini çok kısıt imkanlarına rağmen en güzel şekilde ağırlamaya gayret sarf ediyordu

Hayvanların yem ve barınma durumlarını takip ediyordu. Hatta hayvanların su ihtiyacı için kendisi kazma ve kürekle küçük göletler yapıyor ve hayvanların su içmesini sağlıyordu.

Kendi ifadesiyle; “kurtuluşu hiçbir amelimde görmüyorum”, “arkadaşlarıma yaptığım hizmetleri hiçbir minnetini kalbimde geçirmiyorum”, “keşke onlar lehimize ve aleyhimize olmasalar bize yeterli olur” diyordu. Ve şunu ekliyordu: “Ancak evlatlarına şefkatli davranıp tehlikelerden koruyan bir anne gibi, şefkatimiz ve onlara samimi nasihatımız hariç. Biz, bunların kurtuluşumuza sebep olacağını düşünüyor ve arkadaşlara bununla minnet ediyoruz. Hatta onların aleyhlerine delil olacağından korkuyoruz”.